



2020/2216(INI)

23.3.2021

ATZINUMS

Sniegusi Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja

Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejai

par Eiropas digitālās nākotnes veidošanu: šķēršļu novēršana digitālā vienotā tirgus darbībā un mākslīgā intelekta izmantošanas uzlabošana Eiropas patērētājiem
(2020/2216(INI))

Atzinumu sagatavoja (*): *Nicola Beer*

(*): Iesaistītā komiteja — Reglamenta 57. pants

PA_NonLeg

IEROSINĀJUMI

Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. prasa Eiropas iestādēm apņemties padarīt Savienību par pasaules līderi digitālās pārkārtošanās un mākslīgā intelekta (MI) jomā, izvirzot mērķi līdz 2030. gadam kļūt par konkurētspējīgāko un inovatīvāko reģionu, kas balstās uz ES noteikumiem un vērtībām, un piesaistot resursus tā sasniegšanai, kā arī veicinot starptautisko sadarbību MI jomā ar līdzīgi domājošām valstīm un globālajiem dalībniekiem; uzsver Eiropas pievienotās vērtības potenciālu un Eiropas integrācijas trūkuma pašreizējās izmaksas MI un digitālā regulējuma jomā; prasa izmantot regulatīvu pieeju, kas ņem vērā ne tikai to, kā tehnoloģiskā attīstība izskatās šajā brīdī, bet papildus cenšas nodrošināt pieņemto noteikumu piemērotību arī turpmākiem tehnoloģiskiem sasniegumiem un parādībām; prasa, lai MI un digitālais regulējums būtu līdzsvarots, samērīgs un balstīts uz subsidiaritātes un tehnoloģiju neitralitātes principiem un rūpīgiem ietekmes novērtējumiem; uzsver, ka inovācija, atvērti tirgi, integrētas Eiropas vērtības, kas balstītas uz pamattiesībām, un sociālā pieņemšana ir elementi, kas ļautu Savienībai virzīties uz digitālu sabiedrību, kura sniedz labumu cilvēkiem un sabiedrībai kopumā, stimulē izaugsmi un konkurētspēju, nodrošina tās digitālo suverenitāti un noturību un stiprina Savienības ģeopolitisko un stratēģisko nozīmi; uzsver, ka Eiropas datu un MI regulējuma mērķim vajadzētu būt izveidot digitālo vienoto tirgu bez robežām un konkurētspējīgu, inovācijai draudzīgu, antropocentrisku, uzticamu un drošu datu sabiedrību un ekonomiku, kas atbalsta MI izstrādi un ieviešanu, piekļuvi datiem, sadarbību un datu pārnesamību; uzsver, ka digitālās pārkārtošanās procesam ir jāveicina ilgtspējīga attīstība, vienlaikus līdzsvarojot ekonomisko, sociālo, ētisko un vides dimensiju; uzsver, ka no trim galvenajiem mērķiem, kas noteikti paziņojumā “Eiropas digitālās nākotnes veidošana”, digitālā konkurētspēja un ekonomikas izaugsme ir neaizstājami priekšnoteikumi atvērtas, demokrātiskas un ilgtspējīgas sabiedrības veidošanai, kuru virza tehnoloģijas, kas darbojas cilvēku labā; uzsver, ka šā mērķa sasniegšanai ir vajadzīga kopīga Eiropas pieeja, kurā ievēroti tās pamatprincipi un vērtības;
2. atgādina, ka digitālā suverenitāte ir nepieciešama, lai Savienība varētu attīstīties netraucēti un pamatojoties uz savām vērtībām; uzsver, ka investīcijas zinātnē, pētniecībā un izstrādē, inovācijas digitālajā un MI jomā un labāka piekļuve riska kapitālam un augstas kvalitātes no aizspriedumiem brīviem datiem ir Savienības digitālās suverenitātes nodrošināšanas stūrakmeņi; uzsver, ka MVU un Eiropā bāzētai ražošanai būs izšķiroša nozīme šajā transformācijas procesā; norāda, ka ceturtā industriālā revolūcija cita starpā būs atkarīga no piekļuves izejvielām, piemēram, litija un retzemju metāliem, un ka Savienībai ir jāsamazina atkarība no importētām kritiski svarīgām izejvielām, ierobežojot absolūto patēriņu un izmantojot savu videi draudzīgu ieguves un aprites ekonomiku; uzskata, ka stingrāka aprites ekonomikas rīcībpolitika, ko piemēro digitālajām ierīcēm un pusvadītājiem, varētu vienlaikus veicināt Savienības rūpniecisko suverenitāti un novērst ar izejvielām saistīto ieguves darbību negatīvo ietekmi; atgādina, ka MI un citas digitālās tehnoloģijas bieži vien tiek izstrādātas starptautiskā līmenī; norāda, ka neskaidrs un sadrumstalots regulējums tiks inovatīviem uzņēmumiem izstrādāt savus produktus un pakalpojumus ārpus Eiropas; uzsver brīvās pārrobežu datu plūsmas būtisko nozīmi; atbalsta Komisijas mērķi novērst nepamatotus šķēršļus

starptautiskai datu plūsmai, kā arī ierobežojumus, ar kuriem Eiropas uzņēmumi saskaras trešās valstīs; uzsver, cik svarīga ir piekļuve datiem un sadarbība visā ES, izmantojot eksponenciāli pieaugošo rūpniecisko un publisko datu apjomu; brīdina par MI izmantošanu sistēmās, kas soda vai atalgo iedzīvotājus atkarībā no viņu sociālās uzvedības; aicina Komisiju izstrādāt stratēģiju par Eiropas jaunuzņēmumu finansēšanu, lai stimulētu to izaugsmi Eiropā un Eiropa varētu gūt labumu no radītajām darbvietām, idejām un inovatīviem uzņēmumiem un izvairīties no tā, ka šie uzņēmumi nonāk zaudētājos attiecībā pret valstīm ārpus Eiropas; aicina Komisiju izpētīt dažādos veidus, kādos Savienība var kļūt atkarīga no ārējiem dalībniekiem; atgādina, ka dalībvalstīm saskaņā ar stratēģiju “Eiropa 2020” ir jāpilda savas saistības 3 % no IKP investēt pētniecībā un izstrādē, lai nodrošinātu Savienības stratēģisko suverenitāti digitālajā jomā; atgādina, ka lielākas suverenitātes jēdziens nav pretrunā brīvas un godīgas tirdzniecības jēdzienam;

3. uzsver, ka IKT nozares pašreizējā vidiskā un oglekļa pēda joprojām ir ievērojama; norāda, ka izmaksu ietaupījumus un labāku pārvaldību var panākt arī ar digitālo tehnoloģiju, MI un robotikas turpmāku ilgtspējīgu attīstību, ka mašīnmācīšanās varētu palīdzēt samazināt emisijas, uzlabojot izpratni par tehnoloģiskajiem procesiem, uzlabojot energoefektivitāti, integrējot atjaunīgos energoresursus un enerģijas uzglabāšanu līdz ar koplietošanas un piekļuves būtiskām un skaidri definētām datu kopām nodrošināšanu un iekļaujot vides dimensiju, kas ir pilnīgā saskaņā ar Eiropas zaļo kursu; norāda, ka lielākus emisiju samazinājumus un pat pilnīgu klimatneitralitāti var panākt, nosakot datu centru efektivitātes standartus mitināšanas vietnēm, kā arī papildu prasības augstas veiktspējas datu aparātūrai un programmatūrai un siltuma atkārtotai izmantošanai; uzsver, ka ir svarīgi attīstīt tādus energoefektīvākus augstas veiktspējas datu centrus kā, piemēram, Zaļo IT kubu (*Green IT cube*);
4. atzinīgi vērtē ES finansējuma programmu izmantošanu mūsu sabiedrības un rūpniecības digitalizācijas atbalstam, ciktāl tās balstās uz efektivitātes, pārredzamības un iekļautības principiem; prasa saskaņoti izmantot dažādus fondus, lai maksimāli palielinātu sinerģiju starp programmām; ierosina noteikt stratēģiskas prioritātes attiecībā uz fondiem nepieciešamās digitālās infrastruktūras izveidei; uzsver Eiropas augstas veiktspējas datu kopuzņēmuma panākumus; atzinīgi vērtē nesenu publicēto Komisijas priekšlikumu par tā turpināšanu, lai saglabātu un veicinātu Eiropas vadošo lomu superdatu un kvantu datu jomā, kas ir neaizstājama MI attīstībai; atgādina, ka MVU ir Eiropas ekonomikas pamats un tiem ir vajadzīgs īpašs atbalsts no ES finansēšanas programmām, lai īstenotu digitālo pārkārtošanos; atzinīgi vērtē plānus turpināt attīstīt Eiropas Inovācijas padomi pamatprogrammas “Apvārsnis” 2021.–2027. gadam ietvaros par pilntiesīgu Padomi, piedāvājot “vienas pieturas aģentūru” jaunuzņēmumiem, uzlabotus finansēšanas instrumentus un uzņēmējdarbības paātrināšanas pakalpojumu; aicina Komisiju un dalībvalstis palielināt investīcijas pētniecībā un veicināt papildu sadarbību starp inovatīviem uzņēmumiem un augstākās izglītības un pētniecības iestādēm; atzīst, ka MI lietotņu komponentu koplietošana un atkārtota izmantošana palielina MI risinājumu izmantošanu un izplatību; uzsver, cik svarīgi ir fundamentālie pētījumi par MI pamatu; norāda, ka pašreizējo komerciālo MI lietotņu pamatā ir pētniecība, kas aizsākta gadu desmitiem agrāk; uzsver nepieciešamību nodrošināt visaptverošu pētniecību par visiem MI lietojumiem un tehnoloģijām; prasa izstrādāt likumdošanas risinājumus, piemēram, regulatīvās smilškastēs, ar mērķi izvērst veiksmīgus izmēģinājuma projektus, kas ļautu gan publiskām, gan privātām iestādēm izveidot drošu testēšanas telpu augsta un zema riska MI lietošanas piemēru pētniecībai

un izstrādei; prasa izstrādāt Eiropas iniciatīvas, kas koncentrētos uz pirmā posma pētniecību; prasa veikt apjomīgas investīcijas digitālās inovācijas un MI izcilības kopās visās dalībvalstīs, pamatojoties uz sadarbību starp inovatīviem uzņēmumiem un augstākās izglītības un pētniecības iestādēm, lai nodrošinātu spēju veidošanu un paraugprakses apmaiņu un mobilizētu pētniecību un inovāciju visā vērtību ķēdē, tādējādi piesaistot un saglabājot labākos talantus un privātās investīcijas; atgādina, ka MVU un jaunuzņēmumiem ir arvien lielāka nozīme digitālajā inovācijā; prasa veikt pasākumus, lai veicinātu to inovācijas, samazinot administratīvo slogu, atvieglojot piekļuvi finansējumam, tostarp kredītiem un riska kapitālam, padarot pieejamāku informāciju un nodrošinot izglītošanu ar mērķi novērst prasmju trūkumu;

5. pauž nožēlu par to, ka tikai 17 % MVU līdz šim ir sekmīgi integrējuši digitālās tehnoloģijas savā uzņēmējdarbībā¹; atgādina, ka MVU digitalizācija ir nepieciešams nosacījums, lai izmantotu šo otro digitalizācijas vilni; uzsver, ka turpmākajos tiesību aktos digitālajā jomā būtu jāizvairās no nevajadzīga administratīvā vai regulatīvā sloga MVU un tiem būtu jāpievieno skaidras vadlīnijas, piemēram, Eiropas regulējums MI, robotikas un saistīto tehnoloģiju jomā, pievērsties ētikas principiem un attiecīgā gadījumā tehniskajiem standartiem, lai uzlabotu veiktspēju, sadarbību, drošību un privātumu jauno tehnoloģiju, piemēram, MI, izmantošanas labākai pārvaldībai; norāda, ka juridiskā nenoteiktība kavē augsto tehnoloģiju “vienradžu”, jaunuzņēmumu un MVU rašanos; prasa izveidot digitālu ekosistēmu, kurā MVU varētu piedalīties tehnoloģiskajā inovācijā, kas ir vērsta uz digitalizāciju un MI; prasa stiprināt Eiropas digitālās inovācijas centrus un izstrādāt to skaidrāku stratēģiju, lai veicinātu to, ka MVU, uzņēmumi ar vidēji lielu kapitālu un jaunuzņēmumi plaši ievieš jaunas tehnoloģijas; norāda, ka Eiropas digitālās inovācijas centru tīklam būtu jānodrošina plašs ģeogrāfiskais pārklājums visā Eiropā, tostarp attālos, lauku un salu apgabalos, kā arī jāsāk starpnozaru dialogs; aicina Komisiju izstrādāt vērienīgu un visaptverošu stratēģiju jaunuzņēmumu izveides un izaugsmes atbalstam ar mērķi 10 gadu laikā izveidot jaunu Eiropas digitālo “vienradžu” paaudzi; norāda, ka stratēģijā būtu jāaplūko tādi pasākumi kā birokrātijas samazināšana un izcilas infrastruktūras izveide, piekļuve finansējumam, jaunu uzņēmumu veidošanas veicināšana universitātēs un mātesuzņēmumos, labāka piekļuve publiskajam iepirkumam, nodokļu atvieglojumi jaunuzņēmumiem un jaunizveidotiem MVU, atbalsts piekļuvei globālajiem tirgiem jau no paša sākuma, ES jaunuzņēmēju vīzu ieviešana, regulatīvā sloga samazināšana, regulatīvo smilškastu un īpašu ES jaunuzņēmumu ekosistēmu ieviešana, kas palīdz cilvēkiem radīt uzņēmumus, piesaistīt finansējumu vai kā tehnoloģiju pārneses modeli licencēt savus izgudrojumus pie jau esošiem uzņēmumiem; norāda, ka šie pasākumi būtu jāizstrādā pastāvīgā dialogā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām;
6. uzsver Eiropas riska kapitāla finansējuma trūkumu, finansējuma nepieejamību un datu trūkumu, publisko struktūru neproporcionāli lielo nozīmi pašreizējā finansējumā, kā arī būtiskās atšķirības starp dalībvalstu jaunuzņēmumu ekosistēmām un pieejamo finansējumu; turklāt atzīst ārējos un iekšējos šķēršļus, jo īpaši mazāk attīstītām nozarēm, kā arī plašākam nozaru klāstam kopumā un MVU, kuriem salīdzinājumā ar lieliem uzņēmumiem MI lietotnes ir grūtāk ieviest; prasa Savienībā īstenot visaptverošu pieeju, kuras pamatā būtu uzlabota un modernizēta nodokļu sistēma, kas veicina uzņēmējdarbību, izmantojot taisnīgus un uz izaugsmi orientētus nodokļu režīmus un

¹ Digitālās inovācijas centru darba grupas 2018. gada ziņojums
https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/dihs_access_to_finance_report_final.pdf

investoriem draudzīgu regulējumu, lai daudzsološiem Eiropas jaunuzņēmumiem visos izaugsmes posmos nodrošinātu finansējuma pieejamību; prasa kopīgi censties novērst jaunu daudzsološu Eiropas uzņēmumu, kas bieži vien nesaņem finansējumu uzreiz pēc ienākšanas tirgū, aiziešanu no tirgus un atturēt viņus no šāda soļa;

7. uzsver, ka Eiropas izaugsmes potenciālu noteiks iedzīvotāju un uzņēmumu digitālās prasmes; ņem vērā prasmju trūkumu, kas pašlaik vērojams Eiropas darba tirgū, un nepieciešamību to novērst, prasmes pilnveidojot un apgūstot jaunas; prasa lielāku uzmanību pievērst digitālo prasmju un kompetenču pilnveidei un jaunu prasmju apgūšanai valstu izglītības sistēmās; prasa veikt pasākumus, lai novērstu intelektuālā darbaspēka emigrāciju un piesaistītu labākos prātus bez ietekmes uz valstu darba tirgus sistēmām un sociālo partneru kompetenci, padarot Savienību par pievilcīgu telpu no finansiālā, intelektuālā un uzņēmējdarbības viedokļa; uzsver, ka šādi pasākumi būtu pienācīgi jāfinansē, lai uzlabotu apstākļus vadošo pētījumu piesaistīšanai, atbalstot universitāšu, pētniecības centru, biznesa inkubatoru un uzņēmumu digitālās ekosistēmas, kas ir atvērtas jaunradei, inovācijai un modernas digitālās infrastruktūras veicināšanai; uzskata, ka jaunajā prasmju programmā Eiropai ir jārisina problēmas, kas saistītas ar pielāgošanos un jaunu kvalifikāciju radīšanu, kuras stiprina digitālo un zaļo pārkārtošanos; turklāt uzsver, ka prasmju trūkumu un neatbilstību var novērst, uzlabojot un atvieglojot sadarbību starp izglītības, apmācības un pārkvalifikācijas sistēmām un uzņēmumiem, kuriem ir nepieciešams ieviest jauninājumus; uzskata, ka taisnīgas digitālās nozares veidošanai ir jāiet roku rokā ar izglītības aspektiem, socializāciju, taisnīgiem darba nosacījumiem, darba un privātās dzīves līdzsvaru, demokrātiju un labu pārvaldību; uzsver — lai pilnībā izmantotu digitalizācijas sniegtās priekšrocības, Savienībai ir jāpievēršas jautājumam par digitālās pratības un prasmju nodrošināšanu visiem; prasa veikt pasākumus, kuru mērķis ir palielināt un atbalstīt apmācību projektus un darbības lielākai dažādošanai digitālajā nozarē, un atgādina, ka ir jānovērš dzimumu atšķirības zinātnē, tehnoloģijās, inženierzinātnēs un matemātikā (*STEM*), kur sievietes joprojām ir nepietiekami pārstāvētas;
8. ar nožēlu norāda, ka līdz 30 % ES iedzīvotāju trūkst digitālo pamatprasmju², savukārt līdz 90 % darbvieta šādas pamatprasmes ir vajadzīgas; aicina Komisiju izstrādāt stratēģijas, lai atvieglotu digitālo pārkārtošanos, atbalstot pārkvalificēšanās programmas, uzlabojot profesionālo izglītību, nodrošinot talantu labāku pieejamību un nodrošinot mūžizglītību pašreizējiem un nākamajiem darbiniekiem, īpašu uzmanību pievēršot MVU;
9. atzīst iespējas un riskus, kas saistīti ar jaunu darbvieta radīšanu augsti kvalificētiem darbiniekiem un darbvieta zaudēšanu digitālās pārkārtošanās dēļ; aicina Komisiju sadarbībā ar sociālajiem partneriem izstrādāt nepieciešamās stratēģijas, lai līdz minimumam samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi un izpētītu digitalizācijas, datu un MI potenciālu un palielinātu ilgtspējīgu produktivitāti, uzlabotu darbinieku labklājību, kā arī investētu izpratnes veicināšanai un digitālās pratības sistēmās un garantētu viņu tiesību un brīvību pastāvīgu aizsardzību; aicina Komisiju analizēt gan iespēju ieviest minimālos standartus un nodrošināt to personu aizsardzību, kuras strādā digitālajās platformās, gan digitalizācijas veicināto pieaugošo uzraudzību darbavietā;
10. uzsver, ka aizspriedumainu datu kopu izmantošana netīši var novest pie

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/ip_20_1196

aizspriedumainām MI lietotnēm, un jo īpaši norāda uz dzimuma, kultūras, etnisko, sociālo, invaliditātes vai seksuālās orientācijas aizspriedumu reproducēšanas risku; uzsver nepieciešamību atzīt uz datiem balstītu sistēmu aizspriedumainību un censties to novērst gan izstrādes, gan izmantošanas posmā; uzsver, ka ir jāņem vērā dzimuma dimensija, jo sievietes ir nepietiekami pārstāvētas *STEM* un digitālajos uzņēmumos; pilnībā atbalsta Komisijas mērķi palielināt strādājošo sieviešu skaitu tehnoloģiju jomā, cita starpā palielinot un atbalstot apmācību projektus un darbības; atgādina, ka sievietes ir nepietiekami pārstāvētas visos digitālās nozares līmeņos Eiropā — no studentiem (32 % bakalaura un maģistra vai līdzvērtīgā līmenī) līdz augstākajiem akadēmiskajiem amatiem (15 %) — un ka vislielākā atšķirība ir IKT speciālistu prasmēs un nodarbinātībā, kur tikai 18 % no amatiem ES ieņem sievietes; aicina Komisiju un dalībvalstis saskaņot ES digitālo pārkārtošanos ietekmējošos pasākumus ar Savienības dzimumu līdztiesības mērķiem;

11. uzsver, ka drošas un iekļaujošas Eiropas gigabitu sabiedrības izveide ir priekšnoteikums Savienības sekmīgai digitālās pārkārtošanās īstenošanai; atgādina, ka Savienības datu ekonomikas panākumi, kā arī MI izstrāde un ieviešana galvenokārt ir atkarīgi no plašākas IKT ekosistēmas, sociālās digitālās plaisas novēršanas, darbaspēka kvalifikācijas celšanas un pārkvalificēšanās un no lietu interneta, optisko šķiedru, kvantu un blokķēdes tehnoloģiju attīstības; atzīst 5G iespējamo lomu šā mērķa sasniegšanā; norāda, ka ļoti augstas veiktspējas tīkli ļaus Eiropai veikt kvantitatīvu lēcieni, kas dod labumu visai tehnoloģiju ekosistēmai; uzsver savienojamības nozīmi, ko jo īpaši nodrošina 5G un optiskās šķiedras infrastruktūra, darba un izglītības veidu, uzņēmējdarbības modeļu un veselu nozaru, piemēram, ražošanas, transporta un veselības aprūpes, pārveidošanā jo īpaši saistībā ar citām tehnoloģijām, piemēram, virtualizāciju, mākoņdatošanu, perifērdatošanu, MI, tīkla slāņošanu un automatizāciju, un tai ir potenciāls panākt lielāku produktivitāti, vairāk inovāciju un pilnīgāku lietotāju pieredzi; atgādina, ka Savienībai būtu jācenšas novērst lauku digitālo atpalicību, kas būtu jāņem vērā jo īpaši tad, kad Savienības līdzekļi tiek izmantoti 5G tīklu izvēršanai, lai samazinātu zonas, kur nav pārklājuma, un savienotības infrastruktūrai kopumā; aicina Komisiju stimulēt Eiropas uzņēmumus sākt attīstīt un veidot tehnoloģiju spējas nākamās paaudzes mobilajiem tīkliem; aicina Komisiju analizēt ietekmi, ko rada nevienlīdzīga piekļuve digitālajām tehnoloģijām un savienotības atšķirības dalībvalstīs; norāda, ka investīcijām augstas veiktspējas datošanā (*HPC*) ir izšķiroša nozīme tajā, lai pilnībā izmantotu MI un citu topošo tehnoloģiju potenciālu; prasa novērst investīciju savienotībā nepietiekamību, izmantojot *Next Generation EU*, kā arī valstu un privāto finansējumu, lai kompensētu ES investīciju samazinājumus nākotnes tehnoloģijās 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmā (DFS); prasa izstrādāt ES komunikācijas stratēģiju, kas ES pilsoņiem nodrošinātu uzticamu informāciju, kā arī prasa rīkot izpratnes veicināšanas kampaņas par 5G un elektromagnētiskajiem laukiem, tostarp vērsties pret dezinformācijas izplatību;
12. prasa veikt koordinētas darbības, lai mazinātu un likvidētu pandēmijas laikā atklātās digitālās attīstības atšķirības starp dažādām dalībvalstīm, to reģioniem, sabiedrībām, iedzīvotājiem, jaunuzņēmumiem un citiem uzņēmumiem un sociālās ekonomikas dalībniekiem un akadēmiskajām aprindām; prasa īstenot iekļaujošu mūsu sabiedrību digitalizāciju, kas kalpos iedzīvotāju interesēm, ņemot vērā piekļūstamību un cenu pieņemamību un ļaujot veikt taisnīgu un sadarbīgu publiskā sektora digitālo modernizāciju, kuras mērķis būtu uz vērtībām balstīta digitālā pārkārtošanās, stiprinot pamattiesības un demokrātiskās vērtības, lai pārkārtošanās procesā uz digitalizētu

sabiedrību neviens iedzīvotājs netiktu atstāts novārtā;

13. prasa attiecībā uz kiberneti drošību izmantot visu sabiedrību aptverošu pieeju; uzsver, ka jaunas pieejas kiberneti drošībai būtu jābalsta uz noturību un spēju pielāgoties stresiem un uzbrukumiem; prasa īstenot holistisku pieeju kiberneti drošībai, ņemot vērā visu sistēmu, sākot no sistēmas izstrādes un izmantojamības līdz iedzīvotāju izglītošanai un apmācībai; uzsver, ka digitālā pārkārtošanās ar straujo pakalpojumu digitalizāciju un plašo savienoto ierīču izplatību neizbēgami padara mūsu sabiedrību un ekonomiku vairāk pakļautu kiberneti drošības uzbrukumiem; uzsver, ka progress kvantu skaitļošanas jomā izjauks pašreizējās šifrēšanas metodes, kas ir iedzīvotāju privātuma, rūpnieciskā intelektuālā īpašuma un valsts drošības stūrakmens; aicina Komisiju atbalstīt pētniecību, kas ļautu Eiropai pārvarēt šo problēmu, vienlaikus aizsargājot iedzīvotāju tiesības uz privātumu, un uzsver, ka ir vajadzīga dziļa un droša galšifrēšana; aicina Komisiju izpētīt iespēju izmantot blokķēdes kiberneti drošības protokolus un lietotnes nolūkā uzlabot MI infrastruktūru noturību, uzticamību un stabilitāti; uzsver, ka kiberneti drošības komponenti ir jāiekļauj visās sektorpolitikās; uzsver, ka efektīvai aizsardzībai ir nepieciešama ES un valstu iestāžu sadarbība ar Eiropas Savienības Kiberneti drošības aģentūras (*ENISA*) atbalstu, lai nodrošinātu kritiskās infrastruktūras un elektronisko sakaru tīklu drošību, integritāti, noturību un ilgtspēju; atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu pārskatīt TID direktīvu³ un tās nodomu paplašināt minētās direktīvas darbības jomu un samazināt atšķirības dalībvalstu piemērošanā; norāda, ka ir ārkārtīgi svarīgi nodrošināt kritiskās infrastruktūras un elektronisko sakaru tīklu drošību, integritāti un noturību; uzsver saikni starp kritisko infrastruktūru un elektronisko sakaru tīklu spēcīgu kiberneti drošību un Savienības digitālo suverenitāti; prasa īstenot piesardzīgu pieeju attiecībā uz iespējamo atkarību no augsta riska piegādātājiem, jo īpaši attiecībā uz 5G tīklu izvēršanu; atgādina, ka pašreizējos Savienības tiesību aktos nav paredzētas obligātas kiberneti drošības prasības produktiem un pakalpojumiem kopumā; prasa izstrādes posmā iekļaut būtiskas prasības (integrētā drošība), kā arī izmantot atbilstīgus kiberneti drošības standartus un procesus gan produktu un pakalpojumu aprites ciklā, gan to piegādes ķēdēs; prasa pastiprināt Savienībai stratēģiski svarīgus pasākumus saistībā ar kritisko infrastruktūru, tostarp kiberneti drošības tehnoloģiju un pētniecību, un riska novēršanu saistībā ar 5G tīklu izvēršanu;
14. atzīst, ka MI ieviešana ir būtiska Eiropas konkurētspējai digitālajā laikmetā; uzsver — lai veicinātu MI ieviešanu Eiropā, ir vajadzīga kopīga Eiropas pieeja, kuras pamatā ir antropocentriska pieeja uzticamam MI, pārredzamība un skaidri atbildības noteikumi, lai izvairītos no iekšējā tirgus sadrumstalotības; uzsver, ka, lai nodrošinātu automatizētu lēmumu pārbaudi un labošanu gadījumos, kad iedzīvotāji mijiedarbojas ar augsta riska automatizētām sistēmām, cilvēka veiktai kontrolei vienmēr vajadzētu būt iespējama; ir pārliecināts, ka skaidra Eiropas tiesiskā regulējuma un ilgtermiņa juridiskās noteiktības izveide palielinās patērētāju, publiskā sektora, uzņēmumu, nozaru un pētniecības savstarpējo uzticēšanos;
15. atzīst, ka MI ir uz datiem balstīta tehnoloģija; uzsver, ka piekļuve datiem būtiski veicina MI attīstību Eiropā; atzīst, ka internetam pieslēgtu produktu un rūpniecisko ierīču plašāka izmantošana ne tikai palielinās konkurētspēju, ļaus izstrādāt jaunus produktus un pakalpojumus un atvieglos inovāciju, bet arī radīs jaunus riskus privātuma,

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 6. jūlija Direktīva (ES) 2016/1148 par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa tīklu un informācijas sistēmu drošību visā Savienībā, OV L 194, 19.7.2016., 1. lpp.

informācijas un kibernetikas jomā; aicina Komisiju pārskatīt un pilnveidot piekļuvi datiem, nodrošinot, ka publiskie dati tiek sagatavoti atvērta datu formātos un ir viegli pieejami, jo īpaši jaunuzņēmumiem un MVU; aicina ieviest jaunu pieeju regulējumam datu jomā, kas veicinātu pētniecību, inovāciju un konkurētspēju, piešķirot vairāk tiesību piekļūt datiem un tos izmantot gadījumos, kad tos uzskata par anonimizētiem un nesensitīviem datiem, kā arī skaidrus un līdzsvarotus noteikumus galvenokārt par pamattiesību aizsardzību un intelektuālā īpašuma tiesībām un komercnoslēpumiem; uzsver, ka pašreizējā tirgus nelīdzsvarotība starp vārtziņa platformām un MVU, kā arī ierobežotā piekļuve datiem joprojām rada problēmas Eiropas MVU; uzsver, ka ir jāuzlabo MVU piekļuve datiem; prasa kā visaptverošu principu izmantot pieeju, kas dod iespēju datu kopīgošanu izvēlēties brīvprātīgi, tostarp paredzot stimulus, kas datu kopīgošanu padarītu iespējamu; uzsver, cik svarīga ir apstiprinājuma laišanai tirgū procedūras skaidrība un ES mēroga tirgus piekļuves politika; atzinīgi vērtē Komisijas jauno mākoņdatošanas stratēģiju un Eiropas mākoņdatošanas iniciatīvu; pieņem zināšanai Eiropas Savienības Tiesas spriedumu *Schrems II* lietā, kurā konstatēts, ka ES un ASV privātuma vairogs negarantēja līdzvērtīgu aizsardzības līmeni tam, kāds paredzēts Vispārīgajā datu aizsardzības regulā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā; uzskata, ka datu brīva plūsma iekšējā tirgū ir vajadzīga, lai pilnībā izmantotu datu ekonomikas potenciālu, un uzsver, ka datu plūsmas saglabāšanai arī turpmāk ir jābūt Eiropas mērķu pamatā; atgādina Komisijai, ka ir jāatvieglo transatlantiskā datu nosūtīšana un ES un ASV datu plūsmas, vienlaikus pilnībā ievērojot ES un dalībvalstu tiesību aktus un standartus, ka mākoņdatošanas stratēģija un mākoņdatošanas iniciatīva neatceļ vajadzību pēc juridiskās noteiktības datu starptautiskajā nosūtīšanā un ka vienmēr ir jāievēro nosacījumi par datu aizsardzību, privātumu, drošību un pamatotām un nediskriminējošām sabiedriskās kārtības interesēm; uzsver, ka MVU, kuri galvenokārt paļaujas uz līgumu standartklauzulām, pašlaik saskaras ar juridisko nenoteiktību; norāda uz MVU ierobežoto spēju izpildīt pašreizējās prasības, piemēram, par trešo valstu pašpietiekamības novērtējumiem, un šī fakta negatīvo ietekmi uz starptautiskajām datu plūsmām, inovāciju un izaugsmi; tādēļ uzstāj, ka Komisijai ir jāizveido juridiski noteikta sistēma transatlantiskai un starptautiskai datu nosūtīšanai, garantējot ES pilsoņu pamattiesības personas datu jomā un tiesības uz privātumu; atgādina Komisijai par tās apņemšanos ievērot principu “viens pieņemts – viens atcelts” un samazināt regulatīvo slogu;

16. brīdina par iespējamu MI pārmērīgu regulēšanu un attur no jebkādas vienvērtīgas vai standartizētas pieejas izvēles regulējuma jomā, kas var radīt izkropļotu vispārējo ainu vai iespējamās nepilnības; atgādina, ka regulējumam jābūt samērīgam un elastīgam, pamatojoties uz spēkā esošajiem likumdošanas instrumentiem un paraugpraksi, izņemot augsta riska jomas, kurās būtu rūpīgi jāizskata vajadzība pēc jaunas regulatīvās pieejas, vienlaikus atstājot iespēju pašregulējumam un brīvprātīgai praksei, kā arī pilnībā ievērojot tehnoloģiskās neitralitātes un proporcionalitātes principus;
17. atzinīgi vērtē to, ka visas ES dalībvalstis ir parakstījušas Berlīnes deklarāciju par digitālo sabiedrību un uz vērtībām balstītu digitālo pārvaldi; atbalsta to, ka tiek atzīta valsts pārvaldes iestāžu loma uz vērtībām balstītas Eiropas sabiedrības digitālās pārkārtošanās veicināšanā, kā arī deklarācijas septiņus principus; aicina Komisiju atbalstīt šo septiņu principu īstenošanu un darbību un pasākumu īstenošanu, izmantojot Eiropas fondus; prasa publiskajā sektorā ieviest progresīvas digitālās un saistītās tehnoloģijas, lai uzlabotu sabiedriskos pakalpojumus, padarītu tos pieejamākus un samazinātu administratīvo slogu, uzlabotu efektivitāti, pārredzamību un pārskatatbildību

un piedāvātu labākus un inovatīvus pakalpojumus; uzsver, ka sadarbība veicina pārrobežu sadarbību, nodrošinot jaunu kopēju publisko pakalpojumu rašanos vai izstrādes stadijā esošu publisko pakalpojumu konsolidāciju Savienības līmenī un veicinot Eiropas digitālās pilsonības attīstību; uzsver, ka MI un datu pieņemšana un izmantošana publiskajā sektorā var virzīties uz Eiropas vērtībās balstītu inovāciju; uzsver, ka MI var palīdzēt likvidēt datu silosus, sasaistot un racionalizējot sabiedriskos pakalpojumus, lai uzlabotu pārvaldību iedzīvotāju un uzņēmumu labā, kā arī lai nodrošinātu reāllaika datu plūsmas pakalpojumiem un lēmumu pieņemšanai; prasa ES ieviest tikai tādu MI, kas ir uzticams un antropocentrisks; vienmēr informēt iedzīvotājus par to, kad viņi mijiedarbojas ar automatizētu sistēmu vai kad automatizēta sistēma pieņem lēmumus, kas varētu ietekmēt viņu dzīvi; un nodrošināt, ka cilvēkam vienmēr ir iespēja kontrolēt un tādējādi pārbaudīt un labot jebkuru lēmumu; uzsver, ka ir svarīgi, lai pārvaldes iestādes vāktu un darītu pieejamus publiskos datus kā veidu, kā veicināt inovāciju, atvieglot īstenotās politikas novērtēšanu un atbalstīt uz datiem balstītu lēmumu pieņemšanu; uzsver, ka kopīgi standarti, modulārās arhitektūras un atklātā pirmkoda programmatūras izmantošana publiskajā sektorā atvieglo stratēģisko digitālo rīku un spēju izvēšanu un attīstību, vienlaikus palielinot uzticēšanos un nodrošinot pārredzamību; uzsver, ka programmatūra, dati un rīki, ko izstrādā publiskajā sektorā vai ko pilnībā finansē no publiskiem līdzekļiem, vajadzētu būt atkalizmantojamiem un atklāti pieejamiem, ja vien tas atbilst pamattiesībām, kā arī intelektuālā īpašuma tiesību, personas datu un privātuma aizsardzības noteikumiem; atbalsta “uzticības ekosistēmas” izveidi, kā norādīts Komisijas Baltajā grāmatā par MI, kurai būtu jārada iedzīvotājiem pietiekama uzticēšanās MI lietotņu izmantošanai un jānodrošina uzņēmumiem un publiskām organizācijām juridiskā noteiktība inovācijām MI ieviešanā; pieņem zināšanu, ka pastāv regulatīvās uzraudzības struktūras un mehānismi, kas jau ir ieviesti tādās nozarēs kā veselības aprūpe, ražošana, finanses un transports; uzskata, ka ir vajadzīga gan nozaru regulatoru stiprināšana, gan papildu horizontāla pieeja; uzsver nozarei specifisku stratēģiju un pieeju nozīmi.

INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

| | |
|--|---|
| Pieņemšanas datums | 18.3.2021 |
| Galīgais balsojums | +: 72 -: 0 0: 4 |
| Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā | Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Michael Bloss, Manuel Bompard, Paolo Borchia, Markus Buchheit, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Carlo Calenda, Andrea Caroppo, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Josianne Cutajar, Nicola Danti, Pilar del Castillo Vera, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Claudia Gamon, Jens Geier, Nicolás González Casares, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Ivars Ijabs, Romana Jerković, Eva Kaili, Seán Kelly, Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Andrius Kubilius, Miapetra Kumpula-Natri, Thierry Mariani, Eva Maydell, Joëlle Mélin, Dan Nica, Angelika Niebler, Ville Niinistö, Aldo Patriciello, Mauri Pekkarinen, Mikuláš Peksa, Tsvetelina Penkova, Clara Ponsatí Obiols, Sira Rego, Robert Roos, Maria Spyraiki, Jessica Stegrud, Beata Szydło, Riho Terras, Grzegorz Tobiszowski, Patrizia Toia, Evžen Tošenovský, Marie Toussaint, Isabella Tovaglieri, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho |
| Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā | Matteo Adinolfi, Andrus Ansip, Damien Carême, Jakop G. Dalunde, Cyrus Engerer, Cornelia Ernst, Elena Kountoura, Elena Lizzi, Marian-Jean Marinescu, Sven Schulze, Nils Torvalds |

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

| 72 | + |
|-----------|---|
| PPE | François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Tom Berendsen, Vasile Blaga, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Marian-Jean Marinescu, Eva Maydell, Angelika Niebler, Aldo Patriciello, Sven Schulze, Maria Spyrali, Riho Terras, Henna Virkkunen, Pernille Weiss |
| S&D | Carlo Calenda, Josianne Cutajar, Cyrus Engerer, Niels Fuglsang, Lina Gálvez Muñoz, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerkovič, Eva Kaili, Miapetra Kumpula-Natri, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho |
| Renew | Andrus Ansip, Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Claudia Gamon, Bart Groothuis, Christophe Grudler, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Nils Torvalds |
| ID | Matteo Adinolfi, Paolo Borchia, Elena Lizzi, Thierry Mariani, Joëlle Mélin, Isabella Tovaglieri |
| Verts/ALE | Michael Bloss, Damien Carême, Ignazio Corrao, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Henrike Hahn, Ville Niinistö, Mikuláš Peksa, Marie Toussaint |
| ECR | Izabela-Helena Kloc, Zdzisław Krasnodębski, Robert Roos, Beata Szydło, Grzegorz Tobiszowski, Evžen Tošenovský |
| The Left | Elena Kountoura, Sira Rego |
| NI | Andrea Caroppo, Clara Ponsatí Obiols |

| 0 | - |
|---|---|
| | |

| 4 | 0 |
|----------|--------------------------------|
| ID | Markus Buchheit |
| ECR | Jessica Stegrud |
| The Left | Manuel Bompard, Cornelia Ernst |

Simbolu atšifrējums:

+ : par

- : pret

0 : atturas